

امنیت

کلیک روی دکمه

نقش معلمان در تأمین امنیت دانش آموزان

ریحانه ایزدی

نوجوان را تحت تأثیر قرار می‌دهد تا از مرزهایش عبور کند و مرتکب رفتارهای تأسف‌آمیز شود. ما به‌عنوان معلم هم می‌توانیم و هم لازم است که دانش‌آموزان خود را به ابزارهای مناسب عقلانی و هیجانی مجهز کنیم تا در شرایط تصمیم‌گیری، راه درست‌تر را انتخاب کنند.

نقش معلمان در تعیین حد و مرز

● به دانش‌آموزان کمک کنید برای خود مرزهای شخصی تعیین کنند: دانش‌آموزان را در موقعیتی فرضی قرار دهید و از آن‌ها بخواهید مرزها و سطح تحملشان را تعیین کنند. آن‌ها نمی‌توانند از مرزهایشان دفاع کنند، مگر اینکه بدانند جایگاه خودشان کجاست. مثلاً «وقتی دوستی از شما می‌خواهد عکسی بسیار شخصی را برای او بفرستید، حد و حدود شما تا کجاست؟» وقتی با دانش‌آموزان درباره مرزها صحبت می‌کنید، به آن‌ها بگویید که داشتن خط قرمز، ویژگی آدم‌های «بااعتماد به نفس» است و یک سبک پیشرفته زندگی محسوب می‌شود و تنها به مواد مخدر یا استفاده ناصحیح از اینترنت محدود نمی‌شود.

● دانش‌آموزان را تشویق کنید درباره مرزهای شخصی‌شان آشکارا صحبت کنند: از آن‌ها بخواهید در این باره به‌صورت واضح با دوستانشان صحبت کنند، پیش از آنکه زمان آزمایش این خطوط قرمز فرا برسد. به آن‌ها بیاموزید که دوستان واقعی همیشه به مرزهای آن‌ها احترام خواهند گذاشت.

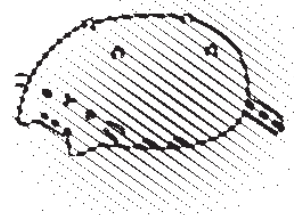
● در میان گذاشتن نگرانی‌ها ایرادی ندارد: دانش‌آموزان را آگاه کنید که اگر درباره سلامت و ایمنی یکی از دوستانشان نگران هستند، لازم است

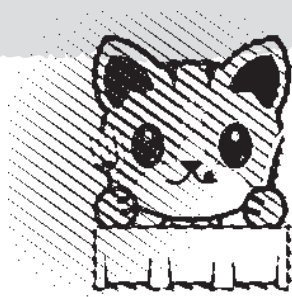
با گسترش سرویس‌های اینترنتی مانند وایمکس، ADSL و GPRS، دسترسی همگانی به شبکه جهانی اینترنت ساده‌تر شده است. از سوی دیگر، تجهیزات لازم برای دسترسی به اینترنت نیز از رایانه‌های رومیزی چندین کیلویی به تلفن‌های همراه چند ده گرمی تغییر شکل داده‌اند. این‌گونه است که دیگر «آن‌لاین» بودن افراد به زمان و مکان مشخصی محدود نمی‌شود.

مثل همیشه مشتریان مشتاق این پیشرفت‌های فناورانه را در میان نسل جوان می‌توان یافت که از کاربران فعال آن به‌شمار می‌روند. اگرچه این پیشرفت‌های فناورانه تبادل اطلاعات را به‌شکل بی‌سابقه‌ای تسهیل و ظهور نرم‌افزارهای رایگانی مثل وایبر و واتس‌آپ نیز هزینه این تبادل اطلاعات را به صفر نزدیک کرده‌اند، اما این نگرانی را نیز در دل والدین و معلمان ایجاد کرده‌اند که «درون این دنیای مجازی چه بلایی سر نوجوان‌ها می‌آید؟» با توجه به سرعت بسیار زیاد پیشرفت فناوری، گاهی والدین از این قطار سریع‌السیر عقب می‌مانند و خود را فاقد مهارت‌های لازم برای راهنمایی نوجوانان می‌بینند. لذا به‌نظر می‌رسد نقش معلمان در کمک به امنیت نوجوانان به هنگام اتصال به اینترنت (آن‌لاین بودن)، تعیین‌کننده باشد.

تعیین کردن حد و مرز

تعیین حد و مرزهای شخصی و اخلاقی، کوشم‌کشی دائمی برای بشر بوده و هست. در این میان، کار برای نوجوانان سخت‌تر نیز هست، چرا که آن‌ها تحت فشار قضاوت‌های هم‌سالان خود قرار دارند. این فشار مهم‌ترین عاملی است که غالباً

به صورت جادویی در فضا از تلفنی به تلفن دیگر پرواز می کنند. لازم است دانش آموزان بدانند که پیامها از طریق یک نظام رایانه ای منتقل می شوند؛ جایی که تمام اطلاعات به صورت دائمی ذخیره خواهد شد. حتی در مورد نرم افزارهایی مثل وایبر، واتساپ و ... نیز که اجازه می دهند پیامها خارج از نظام معمول مخابرات منتقل شوند، باز هم قضیه همان است. فقط مطالب به جای سرور شرکت مخابرات، روی سرور شرکت سازنده نرم افزار ذخیره می شود.

● به دانش آموزان درباره ذخیره شدن دائمی عکسها آموزش دهید: هیچ کس واقعا دوست ندارد این را بشنود که هر آنچه ما به صورت دیجیتالی انجام می دهیم، برای همیشه در پایگاه داده ها ذخیره می شود و بسیار احتمال دارد که در جاهای مختلف در سرتاسر جهان نسخه های پشتیبان از آن تهیه شود.

● درباره گزینه های جایگزین با دانش آموزان صحبت کنید: درباره اینکه وقتی کسی از دانش آموزان درخواست عکس شخصی و نامناسب کرد، چه پاسخی بدهند، با آنها صحبت کنید. داشتن پاسخی آماده و محکم مثل «من آن قدر برای خودم احترام قائل هستم که چنین کاری نکنم و اگر شما هم برای من احترام قائل باشید، دیگر چنین درخواستی نخواهید کرد»، برای اجتناب از تحت فشار قرار گرفتن حیاتی است.

● والدین را به فعال بودن در این باره تشویق کنید: والدین معمولاً با این موضوعات بسیار معذب هستند و ترجیح می دهند آنها را نادیده بگیرند. در برنامه های مدرسه با والدین صحبت کنید و آنها را

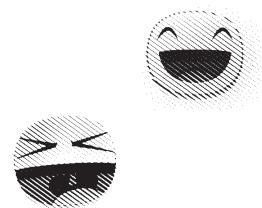
با یک بزرگتر مورد اعتماد صحبت کنند.

● با دانش آموزان گفت و گو کنید و با همراهی آنان کلاسی ایمن از «قضاوت کردن» بسازید: کلاس را به محیطی تبدیل کنید تا بتوانند بدون اینکه کسی به آنها بخندد یا در برابرشان حالت دفاعی بگیرد، آنچه را ناراحتشان کرده است بازگو کنند. سپس از دانش آموزان بخواهید درباره زمان هایی که احساس فشار و ناراحتی کرده اند، صحبت کنند.

بعد از آنکه درباره ارزش حد و مرز داشتن در زندگی (به طور عمومی) با دانش آموزان صحبت کردید و کوشیدید این نگرش را در آنها ایجاد کنید، خوب است برای روشن تر شدن موضوع، به سراغ مصداقها و نمونه هایی بروید که نشان می دهد چگونه داشتن این نگرش می تواند به حفظ امنیت و سلامت روانی فرد کمک کند. یکی از مسئله های نوجوانان امروز، فرستادن یا به اشتراک گذاشتن عکس های شخصی و متن هایشان در فضای اینترنت است. در این نوشته تلاش می کنیم با ارائه چند پیشنهاد به معلمان، آنها را در مسئولیت مهمشان همراهی کنیم.

● به دانش آموزان درباره تماشاچیان ناخواسته هشدار دهید: ممکن است عکسشان به دست شخصی بیفتد که برای تفریح یا انتقام جویی آنها را در بین دیگران پخش کند. به آنها بگویید: «وقتی عکسی نامناسب برای کسی می فرستید، در واقع آنها را برای تمام مدرسه یا دوستانتان می فرستید.»

● به دانش آموزان بیاورید که این سیستم های پیام رسانی چگونه کار می کنند: باور داشته باشید یا نه، نوجوانان بسیاری فکر می کنند که پیامها

فیلترها تا حدی از دانش‌آموزان در مقابل محتواهای نامناسب محافظت می‌کنند، اما صددرصد مؤثر نیستند. به آنان یاد دهید که اگر اتفاقی به مورد نامناسبی برخوردند، آن صفحه را ببندند. به‌عنوان یک معلم، بیش از اندازه واکنش نشان ندهید. توضیح دهید که وجود این محتواها مایهٔ تأسف است و از مسئله عبور کنید.

● در آیین‌نامهٔ انضباطی مدرسه، برای دسترسی عمدی به محتواهای نامناسب، خط‌مشی مشخصی داشته باشید: مصداق‌های قابل قبول استفاده از اینترنت و پیامد رفتار غیرقابل قبول را به اطلاع دانش‌آموزان و اولیا برسانید. اگر دانش‌آموزی این خط‌مشی‌ها را نادیده گرفت و به محتوای نامناسب دسترسی پیدا کرد، واکنش افراطی نشان ندهید و طبق خط‌مشی آیین‌نامه عمل کنید.

● دانش‌آموزان را آگاه کنید که وقتی در اینترنت جست‌وجو می‌کنند، سابقهٔ جست‌وجوهایشان چگونه در شبکهٔ اینترنت باقی می‌ماند؛ ممکن است آنان فکر کنند سابقهٔ جست‌وجوهایشان فقط در رایانه‌ای که آن‌ها استفاده می‌کنند ذخیره می‌شود و اگر آن سابقه را پاک کنند، اطلاعات از بین می‌رود. حال آنکه هر کاری که ما با اینترنت انجام می‌دهیم، از جست‌وجو گرفته تا هر عکسی که مشاهده می‌کنیم، برای همیشه روی سرورهای جهانی پیگیری و ذخیره می‌شود. نیازی نیست دانش‌آموزان از این واقعیت بترسند، بلکه لازم است از آن آگاه باشند.

● والدین را در گفت‌وگو مشارکت دهید: در جلسات مدرسه و با استفاده از خبرنامهٔ مدرسه، با والدین در ارتباط باشید. آنان را تشویق کنید انتظارات واضحی از فرزندانشان برای استفادهٔ مناسب از اینترنت داشته باشند. والدین انرژی زیادی را صرف آموزش کارهای درست (مثل

تشویق کنید به فرزندانشان بگویند این نوع رفتارها پذیرفتنی نیست. قطعاً برخی نوجوانان والدینشان را نادیده خواهند گرفت یا حتی سرکشی خواهند کرد، اما بسیاری از آن‌ها مشتاق راهنمایی والدین هستند.

● از ایجاد تشکلهای دانش‌آموزی حمایت کنید: از بچه‌ها کمک بگیرید تا خودشان با کار فرهنگی دوستانشان را راهنمایی کنند. یک تشکل دانش‌آموزی در مدرسه‌ای پوستری درست کردند که رویش نوشته بود «اگر این پیام/عکس را برای مادر بزرگت نمی‌فرستی، پس اصلاً آن را نفرست». زیر آن هم عکس مادر بزرگی بود که وحشت‌زده به موبایلش نگاه می‌کرد!

موضوع دیگری که لازم است در این‌باره به آن پرداخته شود، محتواهای نامناسب اینترنتی است. همه می‌دانیم که محتوای نامناسب در اینترنت شایع است. دسترسی به این محتواها می‌تواند هم تصادفی و هم عمدانه صورت گیرد. اما برنامه‌ریزی و داشتن آگاهی قبلی برای چگونگی مواجهه با این محتواها می‌تواند به نوجوانان کمک کند برای مدیریت کردن این موقعیت‌ها آماده باشند. اینجا نیز نقش معلمان در آگاه‌سازی نوجوانان بسیار مهم و تأثیرگذار است.

معلمان در تعیین محتواهای مناسب چه می‌توانند بکنند؟

● استفادهٔ مناسب را تشویق کنید: تمرکز کردن روی جنبه‌های منفی استفاده از اینترنت آسان است، اما اگر به‌جای آن، بر جنبه‌های مثبت با تشویق استفادهٔ مناسب تأکید کنید، نتایج بهتری به‌دست خواهید آورد.

● به دانش‌آموزان آموزش دهید که اگر اتفاقاً با محتوای نامناسبی برخورد کردند، چه کنند:

شاید به نظر برسد نوجوان به آنچه شما می‌گویید و انجام می‌دهید، توجهی ندارد، اما شما هنوز هم مهم‌ترین الگوی او هستید

می‌توانید از توصیه‌های زیر برای پیشنهاد دادن به والدین استفاده کنید:

۱. مراقب عادات خود در این زمینه باشید: شاید به نظر برسد نوجوان به آنچه شما می‌گویید و انجام می‌دهید، توجهی ندارد، اما شما هنوز هم مهم‌ترین الگوی او هستید. بنابراین، اگر شما ساعت‌ها تلویزیون نگاه می‌کنید، در حین رانندگی پیامک می‌زنید و تبلت‌تان هنگام غذا خوردن کنارتان است، نمی‌توانید به او بگویید استفاده‌اش از این وسایل را کاهش دهد. در واقع، اگر شما قوانینی برای استفاده از این وسایل تعیین می‌کنید، خودتان هم باید از آن‌ها پیروی کنید.

۲. به نوجوان یادآوری کنید نشستن پای این وسایل را محدود کند: امروزه ممنوع کردن کامل این وسایل عملی نیست، اما مهم است که نوجوان بداند شما به زمانی که او صرف این وسایل می‌کند، توجه دارید. مثلاً «فکر می‌کنم الان به اندازه کافی از وسایل فناورانه استفاده کرده‌ای، بهتر است بلند شوی و به کار دیگری برسی.»

۳. نوجوان را تشویق کنید ورزش کند: اگر بگذارید خودش نوع ورزش را انتخاب کند، انگیزه او بیشتر خواهد شد.

۴. فعالیت‌هایی را تشویق کنید که نیازمند اجتماعی شدن هستند: دنبال فعالیت‌ها و کلاس‌هایی باشید که نوجوان از لحاظ اجتماعی در آن‌ها مشارکت داشته باشد. به این ترتیب، او از خانه خارج می‌شود و به افراد دیگر می‌پیوندد.

۵. قوانین مربوط به استفاده از این وسایل را با هم تهیه کنید: اگر به‌عنوان یک خانواده، همه با هم قوانین را ایجاد کنید، نوجوان به احتمال بیشتری پذیرای آن‌ها خواهد شد، قوانینی مثل:

- پیامک‌بازی در حین غذا خوردن ممنوع
- تلویزیون نگاه کردن در زمان غذا خوردن ممنوع
- کار با رایانه و تلفن همراه تا بعد از انجام تکالیف و وظایف ممنوع
- خاموش شدن رایانه در ساعت مشخصی از شب

● قرار گرفتن رایانه در سالن پذیرایی خانه

۶. درباره این مسائل با نوجوان صحبت کنید: قرار دادن محدودیت به‌تنهایی برای نوجوانان کارساز نیست، چرا که آن‌ها به قوانینی نیاز دارند که به نظرشان منطقی بیاید. مقالات یا کتاب‌هایی درباره تأثیر استفاده بیش از حد از این وسایل به آن‌ها نشان دهید تا بفهمند قوانین شما بی‌اساس نیستند و شما خواهان بهترین‌ها برای آن‌ها هستید.

راستگویی، رفتار محترمانه و مهربانی) به فرزندانشان می‌کنند. آن‌ها را تشویق کنید این ارزش‌ها را به دنیای دیجیتال نیز توسعه دهند.

هم معلمان و هم مدارس می‌توانند برخی از سایت‌ها را روی رایانه‌های مدرسه مسدود کنند. والدین هم می‌توانند محدودیت‌هایی برای استفاده از اینترنت وضع کنند. فیلتراسیون گسترده اینترنتی هم که توسط دولت هر کشوری اعمال می‌شود، تا حدودی می‌تواند جلوی دسترسی کاربران نوجوان را به محتوای نامناسب بگیرد. اما وقتی پای موبایل و تبلت‌های شخصی یا برنامه فیلترشکن به میان می‌آید، دسترسی به راحتی آب خوردن می‌شود. آنگاه قضیه بغرنج می‌شود. اینجاست که رویکرد بزرگ‌سالان به موضوع، نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. یعنی چنانچه این مسئله را به‌عنوان یک مورد ممنوعه در نظر بگیریم و ابتلا به آن را گناه یا فاجعه‌ای انسانی تلقی کنیم که باید به هر قیمتی جلوی آن گرفته شود، آنگاه نوجوانان را به پنهان‌کاری، همراه با احساس گناه، سوق خواهیم داد که نتیجه آن کاهش سلامت روان آنان خواهد بود.

از سوی دیگر، بی‌تفاوتی به این موضوع و اهمال در رسیدگی به آن نیز به‌هیچ‌وجه قابل قبول نیست، چرا که ما به‌عنوان بزرگ‌سالان جامعه، در قبال آموزش و حفظ امنیت و سلامت روان نوجوانان که سرمایه‌های انسانی جامعه به حساب می‌آیند مسئولیم.

معلمان با توجه به تخصصشان در امر آموزش، می‌توانند نقش تعیین‌کننده‌ای در ترویج این دیدگاه میانه داشته باشند. این موضوع یک مسئله یا مشکل است و لازم است با گفت‌وگوی ایمن از قضاوت و بدون القای احساس گناه، به آن پرداخته شود و با آموزش و افزایش آگاهی‌های نوجوانان، در تأمین امنیت خودشان در فضای مجازی به آن‌ها کمک کرد.

تعیین حد و مرزهای شخصی و اخلاقی، کشمکش دائمی برای بشر بوده و هست. در این میان، کار برای نوجوانان سخت‌تر نیز هست، چرا که آن‌ها تحت فشار قضاوت‌های هم‌سالان خود قرار دارند

